

Jongens- en Meisjesstad

J.M. Lefeber was van 1956 tot 1964 kapelaan in de St.-Jozefparochie in Bussum. Bij zijn aanstelling kreeg hij de opdracht een rooms-katholieke jeugdbeweging op te richten en uit te bouwen. Het werkterrein dat de kapelaan kreeg toegewezen omvatte het gebied tussen Laarderweg, Randweg, Huurmanlaan, Sint Janslaan en Singel.

Ria Platvoet

Een rooms-katholieke vorm van jeugdwerk

In de nieuwe parochie woonden betrekkelijk jonge gezinnen en de bedoeling van de enthousiaste kapelaan was, gezien de groeiende behoefte aan vrijetijdsbesteding, om in dit deel van Bussum de jeugd in georganiseerd verband bij elkaar te brengen: een Jongensstad en een Meisjesstad. Deze vorm van jeugdwerk was een rooms-katholiek concept dat ook in andere plaatsen in Nederland werd uitgevoerd.

De bestuursleden van Jongens- en Meisjesstad werden aangesteld door Lefeber. Het bestond uit mensen uit de arbeidersklasse; dit in tegenstelling tot het bestuur van de St.-Jozefkerk, dat uit notabelen bestond. Het doel was de zelfstandigheid van de leden te bevorderen. Lefeber had een voorkeur voor vakmensen.

Maar de plannen van de kapelaan konden alleen worden uitgevoerd als de mogelijkheid bestond om bij elkaar te komen in een gebouw. Hij dacht aan een houten gebouw van 20 bij 8 meter dat te allen tijde afgebroken kon worden. Het moest komen op de plaats waar het kerkbestuur van de St.-Jozefparochie een optie op had voor een te bouwen kleuterschool. Dit terrein is ingesloten door de Fokke Bleekerstraat, de Cornelis Ruysstraat, de Elise Dammershof en de P.M.R. Versteeghstraat. Lefeber diende in oktober 1956 een verzoek in bij de gemeente om dat stuk grond voor zijn

plannen beschikbaar te stellen. De organisatie draaide intussen al op volle toeren. De belangstelling was bijzonder groot en al snel bestond de club uit honderd actieve jongeren. Een toneelgroep voerde in het gebouw van de Katholieke Arbeiders Beweging aan de Singel een passiespel op dat zeer druk bezocht werd. De basis voor een Jongens- en Meisjesstad was gelegd.

Bouwen

In april 1957 kreeg de jonge enthousiaste kapelaan bericht dat het verzoek voor de bouw was toegewezen; nu kon hij op zoek naar een gebouw voor de activiteiten van de jongens en meisjes. De kapelaan zette een actie op touw onder het motto 'Wij bouwen allemaal mee'. Alle parochianen van de St.-Jozefkerk kregen een gestencild schrijven in de bus met daarop de vol fantasie getekende koppen van opa en oma, vader en moeder, grote Piet en kleine Marietje. In een week tijd werd vijfhonderd gulden opgehaald. Daarna volgden er meer giften en donaties. Er was veel geld nodig, want volgens de kapelaan 'staan de jongens en meisjes te trappelen van ongeduld om ook te kunnen toetreden tot "Jongens- en Meisjesstad" en dat is niet alleen de jeugd van de St.-Jozefparochie'.

Kapelaan Lefeber

In juli 1957 arriveerden de bouwmaterialen, de metselaars en timmermannen/vrouwen konden aan de slag. Ook de kapelaan droeg zijn steentje bij, hij reed heen en weer op de bulldozer – onvermoeibaar in het werk voor zijn Jongens- en Meisjesstad.

Een eigen gemeenteraad

In oktober 1957 volgde de officiële opening door burgemeester J.C. Haspels. Een stijlvolle plechtigheid – het gebouw maakte grote indruk op de burgemeester. Hij vond

Kapelaan Lefeber op de bulldozer

het een prachtig stuk jeugdwerk en zelfwerkzaamheid. De grote zaal was tot de laatste plaats bezet toen de heer J.L. Bouma als voorzitter van de organisatiecommissie iedereen welkom heette.

De burgemeester installeerde zeven mannelijke en zeven vrouwelijke raadsleden van Jongens- en Meisjesstad. De gemeenteraad beloofde de wetten te zullen handhaven, waarna de installatie plaatsvond van de eerste vrouwelijke en mannelijke burgemeesters: de zestienjarige Riet Bouman en de even oude Gerard Machielsen. Beide burgemeesters hielden een redevoering waarin zij de hoop uitspraken dat de samenwerking

Het feestontbijt

tussen de burgemeester van het grote Bussum en de burgemeesters van het kleine Bussum niets te wensen zou overlaten.

Een jaar na de installatie had de stad 370 'onderdanen'.

Veel activiteiten

Toen het gebouw er eenmaal stond werden de activiteiten uitgebreid. Ruim dertig leiders en leidsters zorgden voor de organisatie en het goede verloop van tal van activiteiten. De stadsbewoners waren verdeeld in diverse groepen. Enkele keren per jaar traden zij gezamenlijk naar voren zoals bij de viering van het éénjarig bestaan en carnaval. Vanaf 14 jaar had je toegang tot de zaterdagavondgroep. De jongensgroep (handenarbeid) had de naam 'De vrolijke snuiters' en de meisjesgroep (ballet) 'Lief maar lastig'.

Het eerste jaar, 1958, stond in het teken van sportdagen, een fietsrally, een revue, toneelavonden, een looprally, een ouderavond, een postzegelbeurs, etc. In december was er natuurlijk het sinterklaasfeest en met Kerstmis het kerstspel.

In het gebouw zaten inmiddels ook twee kleuterklassen. Rondom het gebouw werden een speelplaats en een volleybalveld

aangelegd. Het tweejarig bestaan begon met een H. Mis met aansluitend een gezamenlijk feestontbijt waaraan maar liefst vijfhonderd jongens en meisjes deelnamen. 's Middags was er een revue voor de jongeren en 's avonds een voor ouders en ouderen.

In de eerste jaren waren de vakantieactiviteiten nog in de buurt van Bussum. Lopend ging men vanaf de aula onder de Jozefschool naar de Fransche Kampheide voor sport en spel: slagbal, voetbal, vlag veroveren en verstoppertje. Lefeber was een kei in het zich verstoppen!

De jaren daarna gingen de kinderen naar het strand en de speeltuin in Harderwijk, in een vrachtauto voorzien van losse banken aan de zijkanten en in het midden.

Ook werden er weekkampen georgani-

De balletgroep

school waren vier avonden per week clubbijekomsten. Jongens- en Meisjesstad werd een florerend bedrijf waar niet alleen gepraat maar vooral veel gewerkt werd. Het feest van Christus Koning is een katholieke feest dat eind november gevierd wordt, op de laatste zondag van het kerkelijk jaar. De daaropvolgende zondag is het begin van de advent. Dit feest werd in Jongens- en Meis-

seerd: naar Blaricum, Amersfoort, Nijkerk en Hierden. Volwassenen en de oudere jeugd zorgden voor het eten, slapen en de activiteiten. De leiders stelden hun eigen vakantie voor de jeugd beschikbaar.

Het toneelspelen bleef een groot succes, maar er was ook gelegenheid voor boksen, handenarbeid en tafeltennis. De balletgroep heette inmiddels Toba.

Een eigen krantje had de originele naam *Tien-Tien-Tiener*. In de aula onder de Jozef-

jesstad uitgebreid gevierd. Alle kinderen verzamelden zich dan in de aula om naar de Heilige Mis in de Jozefkerk te gaan. Daarna terug naar de aula, waar een ontbijt klaar stond met warme chocolademelk.

De leden van Jongens- en Meisjesstad droegen bij officiële gelegenheden (bijvoorbeeld een Heilige Mis of de St.-Jansprocessie) een uniform: witte blouse en een blauwe korte broek/rok, op het hoofd een schuitje (een soort baret).

Op kamp

Op de fiets naar Nijkerk

Regisseur

Kapelaan Lefeber was de grote initiator. Zijn enthousiasme overwon alle moeilijkheden, zodat het kleine groepje van het eerste uur kon uitgroeien tot vierhonderd vaste leden. Gelukkig kon hij terugvallen op goede en enthousiaste medewerkers.

St.-Jansprocessie

Zijn grootste passie was het schrijven en regisseren van toneelspelen. In totaal schreef hij zo'n dertig spelen. Zijn stukken hadden vaak een godsdienstige strekking, maar wel op een moderne leest geschoeid.

Op het programma van de eigen toneelgroep City stonden o.a. uitvoeringen van Godfried Bomans' 'De Huis-Tyran' en de

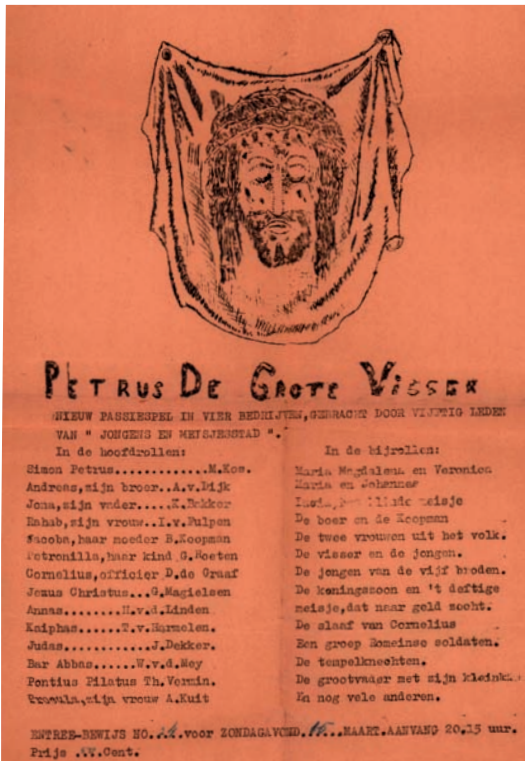
klucht de 'Oom uit Amerika'. Ook voor zijn priesterschap zat Lefeber al in de jeugdbeweging, speelde hij toneel en was hij zeer vaardig met de pen.

Aan de dansclub Cita Nuova konden alleen katholieke jongens en meisjes boven de achttien jaar deelnemen. Je moest hiervoor wel een speciaal pasje met foto hebben, getekend door Lefeber. De jeugdorganisatie met meer dan vijfhonderd leden was inmiddels de grootste in het Gooi en ver daarbuiten.

Afscheid

Kapelaan Lefeber was een priester in hart en nieren die met iedereen optrok. Hij wist jongens en meisjes die ontspoord waren weer op het rechte pad te zetten en door hen binnen Jongens- en Meisjesstad een taak te geven wist hij hen ook weer te betrekken bij het normale leven. In zijn enthousiasme ging hij zover dat hij met bokshandschoenen op de preekstoel stond en dat er met Kerstmis wel drie kerststal- len in de kerk stonden. In augustus 1964 vertrok hij naar Beverwijk, waar hij weer met een jeugdbeweging is gestart. Het betekende een groot verlies voor Jongens- en Meisjesstad.

Lefeber kreeg een groots afscheid in de aula van de St.-Jozefschool. De scheidende

jaren '60 en '70', in: *Bussums Historisch Tijdschrift*, nr. 1 (2010)

**Boven: een Passiespel.
 Links: 'Petrus de Grote Visser', toneelspel**

Het clubgebouw werd in 1970 afgebroken en op dezelfde plaats kwam een nieuw onderkomen voor de jeugd, Kommin. Frans Verwij en Thera Kos waren de laatste burgemeesters van Jongens- en Meisjesstad. Verwij was tevens voorzitter van het jeugdbestuur. Dat jeugdbestuur organiseerde een fancyfair om geld in te zamelen voor de nieuwbouw van Kommin.

Jongens- en Meisjesstad, onder leiding van kapelaan J. Lefeber, legde met weinig middelen en veel enthousiasme de kiem voor de Stichting Club- en Buurtwerk.

Bronnen
 Diverse artikelen uit de *Bussumsche Courant*

Foto's
 privécollectie

* Met dank aan Frans Verwij en Theo Kos

kapelaan drukte de leden op het hart dat zij er alles aan moesten doen om Jongens- en Meisjesstad draaiende te houden. Pater Reinders en kapelaan Frans Verhoogt volgden hem op als begeleiders. In 1969 kwam er een einde aan de organisatie, doordat de gemeente de touwtjes in handen nam. (Zie voor het vervolg Marleen Durville en Mariet Piebes 'Welzijnswerk voor de jeugd in de

De benoeming van de laatste burgemeesters: Frans Verwij en Thera Kos, aan het hoofd van de tafel